

Continuăm prezentarea unor cetăți dacice de pe teritoriul României, care prezintă un interes deosebit din punct de vedere științific-istoric și arheologic, dar și turistic, dovadă fiind miile de vizitatori care călătoresc în țara noastră, special pentru descoperirea lor și aflarea de noi informații despre viața înaintașilor noștri, trăitori pe aceste meleaguri. Următoarea este **Cetatea dacică de la Tilișca** care reprezintă o mărturie valoroasă a ingeniozității și puterii economice a dacilor. Cu o poziție strategică excepțională și un sistem defensiv complex, fortificația a avut un rol militar esențial, dar și o activitate economică intensă, fiind un centru de prelucrare a fierului.

Descoperirile arheologice oferă o imagine detaliată a vieții cotidiene și a meșteșugurilor din perioada dacică, contribuind la înțelegerea modului în care dacii și-au organizat teritoriile și resursele.

Cetatea de la Tilișca este amplasată pe un deal abrupt, la o altitudine de aproximativ 710 metri, în Munții Cindrel, oferind o excelentă poziție defensivă, dar și vizibilitate asupra căilor de acces dinspre sud și vest. În apropiere de cetate curge râul Săliște, iar zona este împrejmuțată de păduri dense și terenuri stâncoase, ceea ce facea accesul dificil pentru potențiali atacatori. Cetatea de la Tilișca este construită pe mai multe terase artificiale. Zidurile de apărare erau masive, realizate din piatră și pământ, iar în unele locuri se regăsesc și structuri defensive mai avansate, cum ar fi turnuri și bastioane.

Zidurile, construite în stilul tradițional dacic, aveau o grosime de până la 3 metri. Săpăturile arheologice din cetate au scos la iveală numeroase **artefacte**, inclusiv **fragmente de ceramică dacică**, unelte din bronz și fier, precum și arme defensive (vârfuri de săgeți și sulite), care demonstrează pregătirea militară a locuitorilor. Printre descoperiri se află și resturi de locuințe, unele dintre ele având urme de cuptoare, ceea ce sugerează că cetatea era locuită permanent de o comunitate numeroasă.

Cetatea dacică a Zânelor, situată în apropiere de Covasna, în Munții Vrancei, este una dintre cele mai mari și mai bine conservate fortificații dacice, cu o istorie complexă și un rol important în structura defensivă a regatului Daciei. Denumirea „Cetatea Zânelor” provine din folclorul local, unde există numeroase legende. A fost construită într-o zonă strategică, oferind o bună vizibilitate asupra văilor din jur și controlând accesul către regiunile sudice și estice ale Daciei. Cetatea este situată la aproximativ 3 km nord-est de orașul Covasna, pe un deal abrupt de 930 metri altitudine, într-o zonă stâncoasă și greu accesibilă, oferind o poziție naturală defensivă excelentă.

În apropierea cetății se află izvoare minerale și ape termale, ceea ce a contribuit la atragerea populației în zonă și la dezvoltarea unei așezări prospere în jurul fortificației. Zidurile cetății, realizate în stilul **murus dacicus**, erau construite din blocuri mari de piatră, consolidate cu grinzi din lemn. Această tehnică de construcție specifică dacilor le oferea o rezistență sporită împotriva atacurilor. Zidurile aveau o grosime de aproximativ 2 metri și erau prevăzute cu turnuri de observație. Lungimea totală a zidurilor depășește 700 m. În urma cercetărilor arheologice, s-au descoperit numeroase artefacte, printre care unelte din fier, fragmente de vase ceramice, obiecte de podoabă și arme, inclusiv vârfuri de săgeți și sulite. Aceste artefacte indică faptul că cetatea era locuită permanent și că în zonă exista o activitate meșteșugărească dezvoltată.

Un alt aspect interesant îl constituie **monedele găsite** în cetate, care arată existența unor relații comerciale cu alte regiuni și posibila circulație a monedelor romane și elenistice, sugerând contactele comerciale pe care le aveau dacii înainte de cucerirea romană. **Cetatea Bâta Doamnei** este situată pe o înălțime abruptă, aproape de orașul Piatra Neamț. Aceasta este un exemplu de fortificație dacică din zona Moldovei iar poziționarea strategică a cetății oferea un control excelent asupra văii Bistriței și protecție naturală. Cetatea avea ziduri puternice construite din piatră și pământ, întărite cu palisade din lemn. Dimensiunile reduse sugerează că era mai degrabă un avanpost militar decât o așezare extinsă. În situl arheologic au fost găsite fragmente de ceramică dacică și unelte din fier, ceea ce indică activități casnice și meșteșugărești.

De asemenea, s-au descoperit urme ale unui sanctuar, sugerând practici religioase. Cetatea Bâta Doamnei ilustrează modul în care dacii controlau teritoriile din Moldova și interacționau cu alte triburi din regiune. O alta cetate dacică din Moldova este **Cetatea Poiana**. Aceasta era o punte de legătură între lumea dacică și cea greco-romană, demonstrând integrarea dacilor în rețelele comerciale ale vremii. Cetatea este poziționată în apropiere de satul Poiana, județul Galați și este una dintre cele mai importante fortificații dacice din sudul Moldovei. Situată pe un platou natural, aceasta avea un rol defensiv important și controla traficul pe Dunărea inferioară.

Fortificația era înconjurată de un val de pământ și un șanț de apărare. Cercetările arheologice au dezvăluit urmele unei locuiri intense, cu structuri din lemn și piatră. De asemenea, s-au găsit vase de ceramică lucrate manual, unelte din fier, arme și monede grecești, indicând un comerț activ cu coloniile grecești din apropiere, precum Histria și Tomis. **Dealul Cătălina** reprezintă un sit arheologic de mare importanță, cu o istorie bogată și descoperiri fascinante. Primele cercetări au fost realizate în anul 1967, când arheologii au identificat urme ale unor locuințe din epoca neolitică. Cu toate acestea, cea mai valoroasă descoperire o constituie cetatea tracogetică, datând din secolele IV-III î.Hr.

Situl arheologic de pe Dealul Cătălina se află în raza administrativă a localității Cotnari județul Iași. Situl cuprinde și o cetate care, multă vreme, a fost singura cetate acoperită din lume (sau, cel puțin, singura identificată). Această fortificație avea un rol dublu: pe de-o parte, servea ca bastion defensiv împotriva invaziilor barbare, iar pe de altă parte, funcționa ca un loc sacru, unde ritualurile religioase aveau o semnificație deosebită pentru comunitate. Cetatea de pe Dealul Cătălina este singura din România care păstrează ziduri construite în stilul Murus Dacicus, un tipar arhitectural specific dacilor. Această caracteristică i-a determinat pe specialiști să concluzioneze că fortificația era un centru militar deosebit de puternic și influent.

Un aspect aparte al cetății este existența unui acoperiș care, conform estimărilor, se ridică la aproximativ 30 de metri deasupra zidurilor. Se presupune că acest acoperiș avea o semnificație religioasă, fiind ridicat din teama dacilor de pedepsele divine, dacă nu ofereau jertfele necesare. O descoperire din anii '70 susține această teorie: un basoreliev care înfățișează daci luptându-se cu entități invizibile din aer. Săpăturile efectuate de-a lungul anilor au scos la lumină dovezi care atestă o locuire continuă în acest loc, începând cu epoca neolitică și continuând în perioada tracogetică.

În cadrul cetății au fost descoperite obiecte ceramice (vase lucrate manual și roată), folosite în activități casnice; unelte din fier și bronz (topoare, cuțite și alte instrumente) care indică existența unor ateliere meșteșugărești și artefacte militare (lânci, vârfuri de săgeți și piese de harnașament), sugerând o componentă defensivă semnificativă. Deși nu este atât de cunoscută precum alte cetăți dacice, Dealul Cătălina din județul Iași reprezintă o resursă valoroasă pentru cercetători.

Investigațiile viitoare ar putea dezvălui mai multe despre structura cetății, stilul de viață al locuitorilor și legăturile lor externe. De asemenea, promovarea acestui sit ar putea atrage mai mulți vizitatori pasionați de istorie. Toate rămășițele cetăților dacice de pe teritoriul României, monumente istorice de patrimoniu care atestă continuitatea pe aceste meleaguri, trebuie păstrate cu sfințenie spre a fi date urmașilor pentru cunoașterea corectă a istoriei.

Claudiu Sfetcu